

TOPONÍMIA I NORMATIVA : EL CAS VALENCIÀ.

Emili CASANOVA
Universitat de València

0 - La tasca de normalització i normativització que els nostres Països estan realitzant per eliminar la deturpació lingüística causada per les circumstàncies històriques conegudes, guiats per les Institucions autonòmiques, l'IEC i les nostres Universitats demana necessàriament la rehabilitació de la TOPONÍMIA autòctona i genuïna i l'adaptació al seu sistema normatiu i gràfic i necessita una fixació de cada topònim i la correcció dels mapes, cadastres, llibres de text, de la mateixa manera que s'ha fet en la llengua de l'escola, dels MMCC, de la literatura i de l'Administració.

Aquesta tasca ja s'ha portat a terme, totalment, al Principat i a les Balears i va en camí d'aconseguir-se al Rosselló i al País Valencià en l'àmbit de la toponímia major de municipis, de rius, de grans vies i d'altres muntanyes.

Ara queda seguir el mateix procediment en la toponímia menor com ja l'any 1979 Josep Moran demanava des del diari AVUI, procés que de manera sistemàtica comença a portar-se a terme al País Valencià gràcies a la Direcció General de Política Lingüística, amb el Pla EVA i l'Atlas Toponímic Valencià, i en alguns Consistoris Municipals¹.

Per tot açò, i a pesar de conèixer la infinitud de noms de lloc, la complexitat i la casuística de la toponímia menor i la dificultat de trobar una coherència, és el moment de plantejar-nos criteris generals que eviten actuacions i capritxos personals i òsmosis conservadores pel miratge de la normativa lèxica.

He pensat que en aquest Col·loqui d'Onomàstica, dedicat a la toponímia, la dialectologia i la cartografia, i ara que estem començant l'Atlas Toponímic Valencià que abraça tot el País Valencià, era un bon lloc per plantejar els problemes i buscar

¹ Entre 1990 i 1991, es va celebrar el 1er Mestratge de Toponímia a la Universitat de València amb la participació de 38 alumnes i 80 professors, on es van posar les bases d'una normalització toponímica sistemàtica. Les Actes del dit Master les podeu consultar en el llibre *Materials de Toponímia* Comercial Denes, València, 2 vols. 1995, 1246 pgs.

pautes d'actuació, criticables o opinables, però al meu parer imprescindibles per a complir la doble tasca de la toponímia i dels topònims :

- Acostament a la grafia normativa lingüística general com a nom comú que és .
- Salvaguarda del topònim com a document i testimoni històric i socio-lingüístic, amb unes característiques evolutives, tipològiques i d'ús diferents de la llengua comuna.

1)- La normativa en toponímia :

Cap llengua amb una història normal no s'ha ocupat de la normativa toponímica, perquè ha considerat que la toponímia era un camp o de manteniment d'arcaïsmes o de sincronies en l'evolució de la llengua, o d'evolucions particulars i dialectals arrelades a la zona on s'ha creat; en tot cas, l'evolució toponímica seguia la seua vida i l'administració només havia d'oficialitzar aquest estat lingüístico-toponímic. Aquest és el cas del castellà que sols s'ha preocupat de la toponímia major oficialitzada en el BOE.

Les llengües interferides, com el català², han lluitat per normalitzar la toponímia, però sense cap doctrina normativa toponímica particular fora de la general lingüística i les pautes generals normatives de l'IEC. Només s'ha opinat expressament en els casos dubtosos com el valor toponímic o no de l'article i en l'aprovació d'alguns topònims difícils, on s'ha anat creant una jurisprudència .

Per exemple dels dictàmens de l'IEC i l'Oficina d'Onomàstica Catalana es pot deduir que :

a- L'etimologia no és prou per modificar la grafia d'un lloc, atesa una tradició ininterrompuda com

Lladó < Letone
Montgrony x Mogrony < Mucroniu
Agramunt x Agremunt
Imposita > Amposta

b- La pronúncia local té preferència sobre l'evolució etimològica
Segorfilias > Segurfes contra Segúries

c- L'evitació de burles pels veïns, les males lectures o l'eufemisme poden permetre una normativització ahistòrica :

Cassà x Caçà³

I tot açò dirigit a toponímia major o d'entitats menors de població.

Cada topònim, doncs, segons l'IEC, es normativitzarà acostant-se a la normativa de 1913 i es fixarà la forma gràfica basant-se en :

- ² La Generalitat Valenciana, mitjançant la Direcció de Política Lingüística ha projectat i posat en execució l'Atlas Toponímic Valencià dirigit pel professor Vicent Rosselló, que pretén arreplegar localitzada en les seues coordenades la toponímia de totes les terres valencianes, la zona castellana i la catalano- parlant, partint de mapes amb escala 1/10 000.
- ³ Done les gràcies a l'amic Josep Moran per la tramesa dels informes de l'IEC (l'Oficina d'Onomàstica que ell dirigeix.).

- La pronúncia oral de la zona.
- La tradició escrita.
- La documentació històrica.
- L'adhesió popular de la zona, i les possibilitats de canviar- lo sense alterar la identificació i la vehiculació.
- La coherència amb el parlar i amb els costums lingüístics del lloc i amb la resta de l'àrea geogràfica buscant sèries de topònims iguals o semblants.

I partint dels principis següents :

a- Cal ser més respectuós amb les formes i grafies dialectals com més és tracte de toponímia menor o de difusió restringida.

b- Cada topònim representa un element (lloc, riu, edifici, ...) singular i irrepetible, i el nom va associat a l'objecte.

c- Cal respectar la voluntat popular, ja que cada municipi és autònom per a oficialitzar i vehicular els seus topònims.

d- Cal evitar la desconfiança en les alteracions dels topònims en les obres de referència (pel que fa a toponímia major)

e- Cal evitar una consideració exclusivament col·loquial dels usos de la llengua pel perill que significaria per a la consistència i la pervivència de la llengua materna .

f- Cal no acceptar el topònim bilingüe, com accepta la Generalitat Valenciana (Decret 74 /1984 de 30 de Juliol.)

Per tant és la mateixa Normativa de la llengua comuna aplicada amb tacte, prudència i bons estudis a les característiques i circumstàncies del topònim⁴ .

L'únic aspecte on l'IEC es mostra reaci és en l'acceptació de castellanismes lèxics, on sempre que pot ofereix un substitut.

2)- El Cas Valencià :

La història particular del País Valencià⁵ :

- Repoblació aragonesa
- Convivència amb els àrabs
- Interferència i permeabilitat als castellans
- Realitat socio-econòmica diferent a Catalunya des del XV
- Separació jurídica des del moment de la Conquesta i administrativa dels del 1479 amb l'arraconament de la Cancelleria.
- Situació lateral dins del domini, ha fet que visquen a València i estiga absent al Diccionari General de Fabra :
- Un lèxic ric i variat, diferent a la resta del domini, sobretot a l'oriental, siga per creació o derivació a partir del XV, siga per manteniment com arcaisme d'una sèrie de mots
- Un bon nombre d'arabismes, aragonesismes i mossarabismes.

⁴ J. Veny, " El valencià en la proposta del Català estàndard ", en Jornades de la Secció Filològica de IEC a Castelló, Barcelona, 1993, p. 47- 56

⁵ E. Casanova, " El Valenciano dentro del diasistema lingüístico catalán " en RFR, III, 1985, Madrid. p. 25- 34.

- Un antic i ample corpus de castellanismes, ja des del mateix segle XIV.

- Moltes variants formals i accepcions particulars, creades a València per les diferents característiques fonètiques de Barcelona, esteses com a dialectalismes per tot el País .

Per tot açò la normativa aplicada a València sempre ha estat la fabriana més els dialectalismes amb tradició escrita o insubstituïble, acceptables per Sanchis Guarnier, Valor, Giner o Ferrer Pastor, o hui en gran part per TVV. És a dir, sempre s'ha fet una petita adaptació de la normativa estricta.

Aquest esperit d'obertura normativa existent a València pel que fa al lèxic i a la morfologia és el mateix que hauria d'imperar en la toponímia,

a- Per la particularitat valenciana (història diferent, lleialtat a la llengua més baixa que a la resta i problema d'adhesió).

b- Perquè el dialecte on més aflora és en el topònim arrelat a la terra.

c- Perquè és difícil la interpretació toponímica: Saber amb certesa si és un castellanisme, una deformació vulgar o una dialectal, un mossarabisme o un aragonesisme

d- Pel valor simbòlic del topònim per al parlant, per la necessitat d'identificació per al parlant.

Per tant,

- Pels precedents d'adaptació normativa a la realitat lingüística valenciana

- Per les particularitats de la toponímia

- Per les singularitats de la toponímia valenciana: més arabismes, mossarabismes i castellanismes que a Catalunya i un grapat de dialectalismes diferents, crec que és convenient i assenyada la proposta següent que voldria que fóra contrastada amb el seu parer.

3)- Criteris de normalització i tipologia del topònim :

Un topònim pot estar format :

.- Per un nom comú genèric més un específic on el genèric siga ben clar

.- Per un d'específic (o genèric lexicalitzat més específic)

.- Per un prenom i cognom

.- Per un sobrenom.

Pot referir- se :

.- A un lloc privat o d'ús particular, normalment una construcció humana

.- A un lloc d'ús comunitari, privat o públic.

.- A un lloc geogràfic (montanya, riu, ...) o una construcció humana (caseta, ...)

El topònim s'empra en :

.- Documentació oficial i general (mapes, legislació, textos escolars, ...)

.- Documentació no oficial i d'abast reduït, pot ser d'àmbit general (comunitat, comarca) o restringit (Municipi).

El dialectalisme o variant popular toponímic, viu actualment, pot :

.- Ser documentat abans del segle XVIII o després.

.- Ser un vocable tradicional documentat o no als Diccionaris

.- Pot conviure amb altres topònims sinònims.

.- La seua normalització pot afectar o no a la reconeixença o identitat del topònim, lingüísticament o socialment.

El dialectalisme valencià pot presentar-se com un lexema nou, com una variant formal d'altre lexema o com una accepció diferent.

Tenint present estes característiques, proposaria les pautes de normalització següents :

A - Tot topònim d'origen dialectal, d'àmbit general o restringit valencià, es documente abans del segle XVIII o no i es trobe o no en els diccionaris valencians, es normalitzarà segons la pronúncia actual i seguint els usos ortogràfics valencians, sense por de separar-se del lexema normatiu i com a tribut i testimoni de la història i del parlar popular de València, i això siga de procedència aràbiga, aragonesa o de creació popular.

B - No substituïrem cap variant formal actual siga creada per etimologia popular, per evolució fonètica o per rebatejament del topònim, per una d'antiga, sense que quede ben clara la correspondència entre les dues .

C - Regularitzarem i normalitzarem les anomenades pronúncies vulgars o vulgarismes⁶.

D - Els topònims d'origen antroponímic els adaptarem a la grafia valenciana.

E - No s'ha de fer cap correcció sense un estudi previ.

Per a l'aplicació d'aquestes o d'altres propostes davant la massa de topònims i la diversitat de casos s'hauria de formar una *Comissió de Toponímia o Onomàstica* formada per estudiosos de la història de la llengua, del lèxic i de la toponímia, per tècnics de política lingüística i per membres de l'enyorat IFV, l'organisme destinat a ser l'autoritat lingüística al nostre País, la qual comissió després de fetes les enquestes sobre el terreny i consultada la documentació aportada pels coneixedors de cada zona, hauria de decidir el vestit formal del topònim tot respectant la normativa, la història del topònim i la identificació i adhesió sociolingüística dels valencians.

Exemples :

A) Dialectalismes o Mots particulars del Valencià⁷ :

A.1- Dialectalismes generals o evolucions etimològiques pròpies documentades abans del segle XVIII encara que tinguen un doblat normatiu i diccionariable :

⁶ Per Vulgarisme entenc tota variant lingüística no general o :

- associada a un grup social o tècnic (argot, ...) o
- disgregada, és a dir, que viu en algunes persones de la comunitat, com arcaisme, o
- que s'associa a maneres de parlar ràpides, descurades, (dissimilacions, ...)
- que viu en uns pobles i en altres no d'una mateixa àrea

Per Dialectalisme entenc tota variant lingüística general :

- associada a un territori
- pròpia de tota la gent i grups socials de la comunitat
- propi del llenguatge estàndard, general, de la zona.
- comparable i intercanviable a altres variants d'altres zones o de la llengua general.

⁷ En la ponència del Col.loqui de Perpinyà també vaig parlar de la proposta de normalització de la toponímia d'origen castellà ja publicada en *Materials de toponímia*, ob. cit, vol. 2, pgs 1207-1215 i per tant no la repetisc acf. Vegeu E. Casanova, " El lèxic valencià entre la llengua col.loquial i la normativa", Actes de les IIIs Jornades Sociolingüístiques de La Nucia, 1992, en premsa, recull uns criteris de normalització d'estos vocables. L'editorial Bromera amb la col.laboració de la Generalitat Valenciana i l'IFV esta a punt d'editar un Diccionari General Valencià que incorpora al lèxic normatiu un miler de nous vocables generals valencians.

Proposta : Els normativitzaria tots respectant la seua forma⁸, generalment tant o més antiga que l'altra.

◦ Murta (Murtra)	Cànter (Càntir)
◦ Llibrell (Gibrell)	Llogaret (Llogarret)
◦ Orde (Ordre)	Montanya (Muntanya)
◦ Ciprer (Xiprer)	Naiximent (Naixement)
◦ Alguatzil (Agutzil)	Mitat (Meitat)
◦ La Raïl	La Cadolla
◦ Cresol (Gresol)	Parais (Paradís)
◦ El Pleit (Plet)	El Reixiu
◦ El Pla de la Bellota	El Rabosar
◦ Els Alcavons	El Cau del Cudol
◦ El Juncar	La Lloma de Bleda
◦ La Milotxa	Bancal Redó
◦ El Roll de la Canyada	El Pla de Fumaguera
◦ El Tarquimar	L'Esvarador

A.2 - Els topònims procedents de variants formals, regulars, actuals o arcaïques., siguen registrades o no als Dicionaris normatius (DLLECAT, DEC) o valencians (Ferrer Pastor, V. Pasqual).

Proposta : Acceptació de la forma d'aquests topònims, siguen generals, siguen pertanyents a subdialectes o zones restringides tot respectant el costum de la nostra normativa de regularitzar, per exemple casos fonètics com els següents :

- à > - ada (vesprà)
- en- em ; es - [an, am, as] (ancendre) > en, em - es
- L'apitxat ; ss / tx > s, z, tg
- L'Abocao > L'Abocador
- L'Aixara > La Xara
- Pla de l'Eixecució > Pla de l'execució
- L'Asgolador > L'Esgolador
- L'Astret de l'auia > L'Estret de l'Aigua
- Casa sutxeta > Caseta sutgeta
- L'Ambelló, L'Arbelló > L'Albelló
- L'Esquenerola > L'Escalerola
- El Benlliure > El Vent Lliure⁹
- L'Andrejera > La Drejera

A.2.a.- sufix- ea, sufix- iste :

La pronúncia - ea < ITIA és la més general, la més etimològica i la més antiga del País Valencià¹⁰ i va millor amb la mentalitat valenciana de considerar - esa un castellanisme, per tant

⁸ Els exemples citats en les pàgines següents són trets de diversos articles de toponímia, en especial d'Emili Casanova, *Diccionari d'onomàstica de la Vall d'Albaida* en premsa, així com de Joan Ivars, *Onomàstica de Denia*, Tesi doctoral, Universitat de València, 1994, de l'*Onomàsticon Cataloniae* i de treballs dels alumnes de dialectologia catalana. Per a la meua proposta em base, a més de l'existència de l'IEC i de la Comissió de Toponímia del Quebec (Toponymie, 121,1991, 4 pgs) en les idees de Tort, J., Moll, J. Toponímia i cartografia, Generalitat Catalana, 1985, p. 67- 69 i Moll, F. de B. Els Llinatges Catalans, ed. Moll, 19 p. 49- 51.

⁹ La gent pronuncia el [Ven- liure] i l'escriuen el Benlliure.

La Font de la Tristea
El Rogle de la Vellea
El Bancal de la Malea

.- Iste < ista és una moció de gènere del sufix produït ja al segle XV i viu en tot el Català occidental :

El Mirador del Turiste

A.2.b- Dissimilacions generals¹¹ vocàliques

Sanzer	Llacor i llacorella
Resplendor	Bambolla
Maravella	Clavill
Giner	Llidó
Llançol	Jagant
Diumenge	Bascoll

Consonàntiques :

Llonja	Llunt
Dimats	Flare
Bolta ¹²	Esgolar
Retor	Rogle
Domenge ¹³	Gesmil
Birla	

Metàtesi :

òbila (d'òliba)¹⁴ Milacre (Miracle)
quebrantada i quebrassa (de Crebantada)

- ¹⁰ El País Valencià també coneix la terminació esa, en fotesa i al nord de Castelló en altres mots com bellesa.
- ¹¹ Es un punt complicat on crec, però, que per les característiques del topònim deu mantenir-se els dialectalismes, perquè són generals a tot el País i medievals.
Com deia Moreu Rey per a l'estudi toponímic " és necessari el coneixement de l'idioma i no solament d'aquell parlar fred i tallat d'ales dels diccionaris normatius sinó la llengua plena en totes les seves manifestacions populars, comarcals i fins i tot heterodoxes del punt de vista del purisme lingüístic i tot investigador, ha de seguir aquest camí : acollint un camí verídic i real. No els topònims com caldria que fossen sinó exactament com són "
De l'evolució de e....é > aé (sencer > sancer) tracte en " Una regla fonètica no estudiada fins ara " en *Caplletra*, en premsa.
- ¹² Els casos de Volta i domenge són significatius. El mot volta es documenta Bolta, amb bilabial a la Vall d'Albaida i la Marina, quan es topònim i hui es distingeix entre fer una Bolta i una volta, 'vegada' (Vegeu E. Casanova, " Notes sobre el Parlar de la Marina Alta " en AGUAIATS, 10, 1994, p. 73 - 85)
- ¹³ La Torre del Domenge a Castelló, s'ha escrit i pronunciat com la Torre d'en doménech, Torre del Diumenge i dels Domenges, sense adonar-se'n que proceïx del nom de Domenge, 'Senyoriu' (GEC).
- ¹⁴ A molts pobles valencians com l'Olleria, Canals, Benifaió de les Valls, se sent òliba. En aquests pobles normalitzaríem esta forma.

A.2.c- L'accent :

Cada topònim portarà el tipus d'accent adequat a la seua pronúncia estàndard o general al País Valencià, encara que divergisca de la registrada als Dictionaris Normatius :

El Racó de l'Anglés
La Sénia de Tafarreta

A.3 - Vulgarismes o pronúncies variables associades a maneres de parlar poc acurades. Es tracta dels anomenats per la gramàtica històrica fenòmens de fonètica irregular.

Proposta: Si es coneix el topònim tradicional de manera oral o escrita, es normativitzarà d'aquesta manera encara que la pronúncia vulgar siga general . Si no es coneix, i hi ha variabilitat del topònim, s'agafa la forma més etimològica d'acord amb el parlar de la zona sempre evitant que es desfigure el topònim, és a dir, canviar-lo massa :

La Cria Vella > L'Alqueria Vella
Les Foes > Les Foies
La Solderma / La Suderma > la Sort Erma
L'Armut > L'Almut
L'Amelatge / El Beratge > L'Albelatge
L'Investida > la Bastida
Els Bulgars > Els Brugars¹⁵
Les Retxes > les Reixes
La Querena > la Carena
La Domandilla > la Llomandilla (la lloma d'Andilla)
La Font del Patxe > La font del Patge
El Pont dels Albres > Pont dels Àlbers
Buixcarró > Buscarró¹⁶
El Cucó > el Cocó
L'Argoleja > L'Algoleja
La Sulsida > la Solsida
El Poguet > El Pouet

A.4 - Accepcions : És a dir mots existents al diccionari que tenen a València altres sentits no normatius.

És un cas poc complicat, car la significació dels topònims es determina per referència al lloc que designe i en la normalització del topònim sols importa el significant :

El Badall de la Roca
Els Brulls
El Morro Redó
El Fondo de l'Atrotinat
La Caseta de Ramón l'Obrer

¹⁵ En els casos de etimologia popular com aquests podria mantenir-se els dos noms, el primer entre parèntesi.

¹⁶ La pronúncia ð > ið a més és tan sistemàtica en els menors de 50 anys a la Vall d'Albaida que podria també acceptar-se el Buixcarró, evolució, a més a més, ja medieval.

A.5 - Moltes variants d'un topònim o lexema viuen no com a vulgarisme o variant associada a factors sociolingüístics, sinó que són usats per tots els parlants d'una zona completa. En aquest cas, i dins de la casuística que presenta, gosaria proposar que les evolucions pròpies de la zona es mantingueren, sempre que siguen generals en aquesta àrea ; d'eixa manera el topònim compliria la seua funció de testimoni d'una evolució¹⁷

Serra de Corna (dissimilació de Con.na)

El Meige (per Metge)

El Balde (pel Batle)

El Reuló (pel Rugló, Rutló)

La Paixarella (per Passerell)

La Glapa (per la Clapa)

El Bauet (pel Bouet)

Camí Sots (per les Sorts)

L'Esgolador (per Escolar)

Argilaga (per Argelaga)

Sarient (per Sarrient)

L'Albarzerar (per Asbarzer)

La Camamirla (per la Camamilla)

L'Esguell

Són mostres de tendències evolutives que no han triomfat de manera general (Dimats, Sorts) o d'evolucions desconegudes en la documentació oral o escrita com (Reuló).

En tot cas la decisió sempre dependrà d'un estudi comparatiu de la forma actual i històrica i dels diversos pobles i de les diverses sèries.

A.6 - Els dialectalismes valencians, d'origen castellà, documentats abans del XVIII.

Proposta :

Acceptació de tots :

- Nóvio - Agüelo

- Palmito - Manso

- Robo - Roín

- Vereda

Dels posteriors, dependrà l'existència o no d'un sinònim, l'arrelament i la identificació : *L'Estuig*

A.7 - Arabismes : Als topònims d'origen toponímic o lèxic àrab molt abundosos en valencià, se'ls aplicarà els mateixos criteris que a la resta de mots, però considerant tot el País una zona unitària. Així, per exemple, si un topònim : Alfadadí, presenta variants com : - El Fadrí

- Alfardí

- Alfaradí,

el normalitzarem com Alfadadí

B- Normalització dels topònims d'origen antroponímic (llinatge o malnom).

¹⁷ Tots aquests exemples són vius a la Vall d'Albaida.

Ens referim als topònims compostos o provinents clarament d'un antropònim, cognom o sobrenom.

Proposta :

D'acord amb la toponímia farem una adaptació gràfica a la normativa i respectarem sempre les característiques fonètiques o morfològiques del cognom - malnom topònim.

Dols > Dolç

March > Marc

Exea > Eixea¹⁸

Ferrer / Ferré Giner / Gener¹⁹

Belenguer / Berenguer Cendra / Sendra

Natxer / Nager

Sempere²⁰

Els Prenoms els valencianitzarem tots, però en la variant general valenciana :

Joan / Vicent²¹

Bertomeu

Els malnoms i els hipocorístics mantindran la forma o la valenciana :

Patxoli

La font de Nano Rita

La caseta del Pobilo²²

La séquia del Raboso

El mas de Felo

Els noms hagiotopònims els adaptarem a la forma valenciana :

Sant Pere (per Sempere)

Santa Bàrbara (per Santa Barbara) .

C- Noms de lloc rebatejats :

Proposta : Els normalitzarem d'acord amb la pronúncia de la zona i la documentació existent.

En els casos que la documentació anterior al XVIII i la pronúncia posterior siguen discrepants posarem les dues, l'antiga entre parèntesi, però sempre respectant com a principal l'actual.

Barranc del Cinc (Cint)

Barranc Pregó (Fondo)

L'Escaig (La Punta)

Falandó (Font d'Andó)²³

18 Només si es tractara del nom d'una urbanització associada a un llinatge familiar conegut mantindrem la grafia antiga : March, Dolç, ...

19 Hem d'anar alerta que en aquests casos el canvi gràfic no altere la pronúncia general del topònim.

20 El cognom el mantindrem fossilitzat, així, Sempere, Bàrbara a diferència dels noms de Sant

21 Sobre la diferenciació dialectal Vicent / Vicenc, prepare un treball.

22 Acceptarem en la grafia les formacions hipocorístiques com pobilo (masculinització de pobil) només actuarem contra els sufixos reproductius de gentilicis i noms d'ofici - ero, i ano :

El Barandà, l'Orxà, el Maniser

23 En els casos dubtosos, si no sabem clarament si es tracta d'un topònim procedent d'un cognom o d'un lexema, mantindrem la forma del topònim : La font de (l') Armela.

A més, hi ha casos en què es difícil saber com normalitzar :

La casa i el camí de Sandon, entre Agullent i Aielo de Malferit es pronuncia Sandon, i el seu origen pot estar en Sant Abdon, patró de la zona o en el morisc Sandon (S. XVI).